

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak
torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrske kraje
za celo leto 14 K, za pol leta 7 K;
za četrt leta 3-50 K, mesečno 1-20 K;
za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt
leta 4 K; za Ameriko za pol leta
9-50 K za četrt leta 4-80 K

Reklamne številke 10 v.

Beklamacije so poštne proste.
Nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Rokopisi se ne vračajo.
Inzerati: Enostopna pett-vrstica
(širina 88 mm) za enkrat 20 vin-
večkrat po dogovoru.

86. števil.

V Ljubljani, v četrtek, dne 21. julija 1910.

Leto XIII.

Socialna demokracija v Bosni in Hercegovini.

Delavsko gibanje v anektiranih deželah je razmeroma mlado. Industrija je nastala v Bosni in Hercegovini šele po okupaciji in kakor povsod, je bila v njenih računih najvažnejša točka: Čerena delavna moč. Najcenejši delavci so pa tudi najbolj nezavedni in mislijo, da jim izkazuje podjetnik z vsakim vinarjem, ki jim ga daje, velikansko milost ter da morajo biti kapitalistu že zato hvaležni, ker je sploh tako blag in usmiljen, da jim daje dela. Taki delavci ponižujejo sami sebe. Smatrajo se sami za ničvredno druhal, ki mora biti zadovoljna, če sme le živeti. Naši organizirani delavci imajo dovolj prilike, da sami opazujejo to duševno bedo. Tudi k nam prihajajo vsakovrstni črnogorski, macedonski, arbanaske delavci, ki prinašajo s seboj vse napake nezavednega, suženjskega, nekulturnega delavca. Pa kaj? Saj prihajajo se domati delavci z dežele v mesto, pa pogostoma niso nič boljši; napram gospodarju pasje ponižni, prilizjeni, napram svojim tovarišem pa nekoledialni, brez zmisa za solidarnost.

Položaj pa je bil v Bosni in Hercegovini še težavnejši, ker je tam vladal skrajni absolutizem, ki ni poznal ne zborovalne, ne združevalne pravice in je delavca tudi politično smatral za brezpravnega suznja.

Če imamo vse to pred očmi, tedaj se moramo naravnost čuditi razvoju socialne demokracije v Bosni in Hercegovini. Seveda se je delavsko gibanje povsod razvijalo pod pritiskom kapitalistne države in njenih sil. Nikjer niso moglo policijske sikanje zatreti socialne demokracije; v Nemčiji se je celo Bismarkova železna roka izkazala preslabo proti delavstvu. Toda če je bil v drugih državah boj za organizacijo težak radi političnih in administrativnih zaprek, je pri nas na jugu še težji, ker je tudi naša buržoazija zastala in se torej ni čuditi, da med delavstvom samim ni takih kulturnih pogojev kakor med drugimi narodi. Kako velikansko razliko n. pr. opazujemo že med Čehi in Slovenci! Ko se je na Češkem začelo razvijati delavsko gibanje, je bila že ustvarjena ogromna poljudna literatura. Havličkovi spisi n. pr. so bili znani takorekoč v vsaki koči. Na tisoče brošur se je izdajalo vsako leto, češki delavec je valed tega že takrat čutil tako silno potrebo po čitanju in izobrazbi, da je velikanski razvoj češkega socialno-demokratskega časopisa in tiskopisa sploh popolnoma naraven in umeven. Naš delavec pa vendar meje glavo, če sliši o čeških delavcih, ki so naročeni na dnevnik, na okrožni, okrajni in lokalni politični list, na revije stranke, na poljudno-znanstveni, na zabavni, na ženski, na mladinski, na humoristični list, tako da ima marsikateri češki delavec po deset socialno-demokratskih listov v hiši.

Pri nas ni delavcu pred socialno demokracijo nihče vcepil želje za čitanjem, za izobrazbo, razvijanjem svojega znanja. Na Češkem je socialna demokracija takoj lahko sejala po pripravljenem polju; pri nas je morala šele trebiti in orati ledino.

Pa vendar, kolika je razlika med slovenskimi deželami pa Bosno in Hercegovino! V sarajevskem saboru sede poslanci, ki ne znajo čitati in pisati. Če poznamo težave svojega dela, tedaj se lahko zamislimo v desetkrat večje težave, ki so jih imeli sodrugi v Bosni in Hercegovini in tedaj moramo naravnost občudovati njihove uspehe.

Kakor smo že poročali, je bil pred kratkim v Sarajevu četrti strokovni, na to pa drugi strankin

zbor in na obeh se je pokazalo, da socialna-demokracija v Bosni in Hercegovini nevzdržno napreduje.

Na strokovnem zboru je bilo navzočih 118 delegatov, ki so zastopali 13 lokalnih zvez. Strokovna komisija deluje za 12 strokovnih zvez, ki so stele do zbora 3690 članov, razdeljenih na 22 krajev. Med njimi je 259 članic, žensk in deklet, ki delajo v tobačnih tovarnah in v državni tovarni za preprege. Na zboru je prijavila tudi železničarska zveza, ki šteje 780 članov, svoj pristop, tako da ima deželna strokovna zveza sedaj 4470 članov. Z štiriletno organizacijsko delo je to na vsak način lep uspeh.

Od lanskega leta je zveza pridobila 673 novih članov, imela je enajst mezdnih gibanj, od katerih jih je bilo devet združenih s stavkami, ki so skupno trajale 234 dni. Strokovna organizacija je imela 51.166 kron dohodkov ter 29.990 kron izdatkov.

Na zboru se je sklenila ustanovitev posebnega sklada za stavke.

Zanimiva je sledeča resolucija, ki se je na zboru soglasno sprejela.

«Četrti kongres centralne delavske zveze za Bosno in Hercegovino je poučen o nasilstvih, ki se vrše zoper delavce žagarskih podjetij v Zavidoviću in drugod ter po državnih in privatnih podjetjih v Bosni sploh.

Kongres konstatira, da se enako neusmiljeno zatira masa delavstva, kakor se uničujejo šume in privatna last. Z brezobzirno silo se hoče zadušiti vsako delavsko gibanje, tako da ne more delavsko stremeljenje po izboljšanju položaja dobiti pravega izraza. V slučaju kakšnega gibanja se delavci deložirajo, zapirajo in preganjajo. Njih organiziranje se ovira s tem, da se takoj odpuščajo in policijsko preganjajo sklicatelji in obiskovalci shodov ali pa posamezni člani organizacije.

Kapitalistim podjetjem je na razpolago mnogoštevilna žandarmerija, ki preprečuje prihod zunanjih prosvetnih elementov kakor kitajski zid. Žandari preže na vsakega potnika na cesti, preiskujejo njegove dokumente in ga aretirajo, če najdejo pri njem legitimacijo društva, stranke ali strokovne organizacije. Delavcem je prepovedano, občeati med seboj v svojih stanovanjih, na javnih shodih se pa delavcem ne dovoljuje, da bi svobodno govorili.

Zbor protestira proti takemu nasilstvu in ga obsoja, pa pozivlja delavce, naj se pridružijo svojim strokovnim in političnim organizacijam, da si tako ustvarijo edino moč, ki se more zoperstaviti nasilstvu in zamačiti možnost pravičnega boja tudi v Bosni in Hercegovini. Zbor pozivlje centralni odbor, da objavi vsako nasilstvo v strankinem glasilu «Glas Slobode» in pooblašča navzočega delegata sodruga N. M. C. a, da razloži te dogodke tudi v avstrijski delegaciji in zahteva od pomoč.

Mezdno gibanje lesnih delavcev v Ljubljani.

II.

Iz vsebine dopisa, ki so ga poslali lesni delavci ljubljanski potom načelstva svoje zveze, je jasno razvidno, da ni bilo o kakem pretenju z stavko sploh nobenega govora. No, mizarji in atrojni delavci so bili toliko pametni, da se za strupene pšice «Slovenca» niso zmenili.

Posestniki mizarskih delavnic so imeli med tem časom svoje posvetovanje. Plod tega posve-

товanja so na to naznanili organizaciji delavcev v sledečem pismu.

Ljubljana, dne 4. junija 1910.

P. T.

Zveza lesnih delavcev avstrijskih

Ljubljana.

Odgovarjajoč na Vaš cenjeni dopis z dne 27. maja 1910 se Vam uljudno naznanja, da se je vršila včeraj seja združenih posestnikov mizarskih delavnic, in se je pri isti sklenilo, delojemalcem dovoliti delo na daljša tri leta pod sedaj obstoječimi pogoji, toda ta dovolitev bi imela le tedaj polno vrednost, ako se vpelje 9½ urni delavni čas tudi pri «Kranjski stavbni družbi» in v «Produktivni zadrugi ljubljanskih mizarjev» na Viču.

Beležimo s spoštovanjem

Slede podpisi.

Mezdna komisija lesnih delavcev ljubljanskih je takoj izprevidela, da ima opraviti z dobro premišljenim manevrom; nič gotovega, nič obveznega dati, je bila parola podjetnikov. Kaj takega seveda delavci niso mogli akceptirati.

O načinu, kako je snedel nemški nacionalec, ki je mimogrede rečeno doma iz Škofje Loke, Pamer, ravnatelj stavbinske družbe, svojo besedo in podpis svojega pooblaščenca, o tem se bomo zmenili ob priliki. Popolnoma nerazumljivo pa je bilo, kako se morejo gg. podjetniki sklicevati tudi na «Produktivno združno», ko se v nobenem podjetju v Ljubljani in okolici ne izvršuje tako natančno sklenjena pogodba kakor ravno tam. Vsako nadaljnje dokazovanje resničnosti te trditve bi bilo odveč, ker je jasno da morajo, delavci v svojem podjetju dajati dober vzgled, ako hočejo imeti v drugih podjetjih primerno urejeno delovne pogoje.

Na dopis gg. podjetnikov je mezdna komisija delavcev vnovič odgovorila z iniciativnim predlogom, naj bi se vršila skupna pogajanja dne 21. junija t. l.

Med tem časom se je mudil predsednik zveze lesnih delavcev sodrug Mrkvička v Gradcu, kjer so se nahajali lesni delavci ob tem času v mezdnem gibanju. Na sporočilo o položaju se je pripeljal v Ljubljano in se je podal osebno k predsedniku združenja posestnikov mizarskih delavnic, gospodu Mathianu, ki mu je obljubil, da bo vplival na to, da se bodo pogajanja dne 21. junija vršila.

Mezdna komisija delavcev je torej čakala na povabilo na skupno sejo, katerega pa ni bilo od nikoder. Po dolgem čakanju je prišel končno dopis sledeče vsebine:

P. T.

Strokovnemu tajništvu

v Ljubljani.

S tem se Vam naznanja, da sta se pri zadnjem sestanku posestnikov mizarskih delavnic sklenili sledeči dve notirani točki:

- 1.) V vseh mizarskih podjetjih Ljubljane in njene okolice, naj se vpelje 9½ urni delavni čas.
- 2.) Pri izpolnitvi gori navedene želje so posestniki mizarskih delavnic pripravljeni, potrditi do sedaj obstoječe delavne pogoje na daljša tri leta.

Kako ustmeno pogajanje je večina navzočih odklonila.

Beleži s spoštovanjem

«Združenje posestnikov mizarskih podjetnikov v Ljubljani.»

Ljubljana, dne 25. junija 1910.

Sedaj je bilo jasno. Podjetniki sploh niso hoteli nobene obvezne pogodbe, njihova želja je bila, da nastane brezpogodbena stanje in da dobe popolnoma proste roke. Delavci so takoj izpoznali, kakšna nevarnost preči ne samo 9½ urnemu delovnemu času, temveč tudi plačilnim in vsem ostalim dosedanjim delovnim pogojem sploh. Povrh tega še prezirljivi ton, v katerem je bil predstojeci dopis spisan. Vse to je dalo delavcem povoda dovolj, da so se začeli pripravljati na vse eventualitete.

Delavcem ni ostajalo nič drugega, kakor da naznanijo gg. delodajalcem sicer uljudno, a odločno, kaj bodo storili, ako ne pride v najkrajšem času do obnovitve delovne pogodbe.

Mezdana komisija delavcev, uvidevša resnost položaja, je sklicala na dan 26. junija 1910 shod mizarjev in strojnih delavcev. Delavci so prišli na shod, ki se je vršil „pri Levu“, do zadnjega in so vpričo bližajočega se 1. julija, katerega dne je pogodba potekla, po daljšem posvetovanju sklenili, vpslati vsem gg. podjetnikom ultimatum naslednje vsebine:

Blagorodnemu gospodu N. N.
posestniku mizarske delavnice

v Ljubljani.

Ker je združenje posestnikov mizarskih delavnic v Ljubljani vsako poravnavo odklonilo, usojamo si Vašemu blagorodju predložiti priloženi načrt nove delovne pogodbe ter prosimo za ugodno rešitev najkasneje do 3. julija 1910, ker bi se sicer v ponedeljek, dne 4. julija 1910 delo ustavilo.

V slučaju neugodne rešitve si pridržujemo pravico, predloženi načrt primerno razširiti. Pripominjamo, da smo ob vsakem času pripravljeni na odgovor.

Z odličnim spoštovanjem

Mezdana komisija ljubljanskih mizarjev

Selenburgova ulica šte. 6/II.

Obenem so lesni delavci sklenili, da se vrši javen shod v nedeljo, dne 3. julija v Mestnem domu in daljši shod v ponedeljek, dne 4. julija zopet „pri Levu“. Zadnji shod je že zaradi tega potreben, da ima mezdana komisija priliko, poročati mizarjem in strojnim delavcem o izidu morebitnih pogajanj. Nikakor pa ni bila sklenjena stavka, eventualno potrebni sklep o tej zadevi storiti je bilo pripuščeno shodu, dne 4. julija.

Stavljeni ultimatum je imel ta uspeh, da je dobila mezdana komisija dne 2. julija dopis od „združenja posestnikov mizarskih delavnic“, v katerem jo je združenje vabilo na skupno sejo, dne 3. julija 1910 v hotel „Union“ na 11. uro dopoldne.

Dne 3. julija se je vršil dopoldne napovedani javni shod v „Mestnem domu“, na katerem je sodrug Tokan obrazložil neobhodno potrebo nove pogodbe in naslikal kritični položaj lesnih delavcev vpričo naraščajoče draginje ter dokazal, da lesna industrija v Ljubljani prenese brez vsakih težkoč malenkostno zboljšanje prizadetim delavcem. Tudi navzoči sodrug Etbin Kristan je posegel v debato in je podprl z nepobitnimi dokazi izvajanja sodr. Tokana.

Med zborovanjem se je podala mezdana komisija v hotel „Union“, kjer so trajala pogajanja tri ure, vendar pa niso privedla do zaželenega cilja.

Konec prihodnji četrtak.

Rectus.

Politični odsevi.

* **Trgovinski minister Weisskirchner** potuje. Lani je osrečeval Dalmacijo, letos Črsko. To je pravzaprav njegova zabava in v letnih mesecih ni neprijetna. Ampak bolj imenitno je, če minister lahko pravi, da potuje uradno. Torej je to uradno potovanje. Sicer bi si minister že lahko privoščil take izlete na privatne stroške; tako borra ni ministrska plača v Avstriji, da bi moral človek stiskati vinarje. In gospod Weisskirchner menda ni tako vaje preobilnega življenja, da bi mu bilo pretesno z ministrsko plačo. Saj je bil še pred par leti navaden magistratni uradnik in takrat je izhajal še z nekoliko manjšo plačo. Toda resnica, da nastopa gospod Weisskirchner le zato tako, ker bolj imponira, če pride uradno kot minister v kak kraj. In ker nazadnje ne more vedeti, kako dolgo bo užival vso to slavo, naj mu bo privoščena. Zanima pa nas nekaj drugega. Gospod Weisskirchner pride v Liberec; tam stanuje pri baronu Liebigu, zajtrkuje pri baronu Liebigu, ogleduje Liebigovo tovarno, kosi pri baronu Liebigu. Pride v Jablonec; zajtrkuje pri kapitalistu, ogleduje kapitalistovo podjetje, prenočuje pri kapitalistu. Pride v tretje mesto, enako posem. In tako dalje. Zdi se nam, da bi

drugi ljudje morda čutili, da izgubi človek vendar nekoliko neodvisnosti, če obhaja tako dosledno z eno stranjo. Zdi se nam, da bi si nekateri drugi ministri vendar raje sami plačali zajtrk in prenočnice.

* **Hrvaska politika** je dojadrala natančno tja, kamor je morala priti, odkar je koalicija meseca januarja pokleknila pred Tomašcem in Khuem He dervaryjem. Nikomur razven koalicije ni takrat slo v glavo, da more opozicija, ki je z najgromovitejšimi glasovi pozivala ves narod na junjski boj in pridigala odločno nepopustljivost, mogla tako klaverno kapitulirati vpričo tistega Khuena, ki ga je dvaindvajset let poznala Hrvaska. Bilo je naravnost nerazumljivo. To se pravi: Bilo je razumljivo edino na ta način, da se je koalicija naveličala boja, da se je utrudila, da je hotela rešiti vsaj za svoje osebe, kar se da rešiti. Ampak tudi s tega stališča bi bila kapitulacija le tedaj razumljiva, če bi bil Tomašec takoj spodil vse oddelne predstojnike in velike župane pa imenoval koalicionaše na njih mesta. Vsaka stranka, ki hoče voditi osebno politiko, bi bila to storila. Koalicija je pokazala, da uboga, torej je imela pravico, zahtevati plačilo. A kak no plačilo ji je dal Tomašec? Nastavil je najhujše madžarone, ljudi, ki so bili koalicijske stranke preganjali kakor belokežci zamožce; Čavranka za podbana; ali pa renegate, don Kihota Amruša za naučnega šefa. Koalicija je to pogoltnila. Se več. Prišlo so donopolne volitve. Koalicija ni smela voliti svojih ljudi, ampak stare madžarone, kandidate, ki jih je diktiral Tomašec. V saboru se je dokazalo, da si je dal državni pravdnik obtožni govor proti Srbom v veleizdajskem procesu sestaviti od Kršnjavega. Tomašec je koaliciji ukazal, da mora molčati na to in koalicija — je molčala. Sv oji večini je zažugal, da razpusti sabor, če le kihne — in večina ni niti kihnila... Ni ga zdravega človeka na slovenskem jugu, ki ne bi bil že takrat videl, kako da je. A glejte — ta koalicija je vendar še mislila, da ima nekakšne pravice pri vladi! Ne velikih pravic, ampak vendar toliko, da vsaj lahko kaj reče. Tomašec jej je torej hotel natančno dokazati, da ni nič, da se nima geniti, da ima molčati, izvzemši takrat, kadar glasuje za njegove in Khuenove zahteve. In v soboto je dekalal to, kakor smo povedali že v zadnji številki. S svojo demisiijo, ki seveda ne bo sprejeta, je Tomašec zadavil koalicijo. Staromadžarska doba se nadaljuje. Khuem je absolutni vladar na Ogrskem in Hrvaskem.

* **O najnovejših hrvaskih dogodkih** ne more človek od slovenskih listov dobiti mnenj, pa če bi dajal cekime zanje. Suhoparno poročilo, potem pa ne bev, ne mev. Imamo časopise, ki si prisvajajo svetovno vlogo; imamo časopise, ki pišejo „v imenu vsega naroda“. O tako važnih dogodkih v naši najbližji sosesčini bi živ krst ne dobil pouka o njih. Kadar ni treba, godejo pesem o jugoslovanstvu, da pokajo vse strune, o največjih političnih preobratih na slovenskem judu ne znajo ziniti. Če se kakšni kronani ničli a la alkoholizirani Peter ali pa krvavi Nikita zakolca, se pišejo kilometrski komentarji; na Hrvaskem, kjer je težišče jugoslovanskega vprašanja, se menjajo sistemi, padajo cele stranke, a slovenski čitatelj izve iz svojih listov komaj, da se je nekaj konfiriralo. Seveda. Klerikalizem je na Hrvaskem umetna pena, zato imajo naši klerikalci druge skrbi. Nazi liberalci pa so svojim šarlatanskim bratcem v Zgrebu toliko kadili, da čutijo njihove švinde kakor svoje. Toda kaj je vendar jugoslovanstvo, če ne smejo tako važni dogodki interesirati Slovencev? Ali so torej vse buržoazne deklaracije o jugoslovanstvu kaj drugega kakor prosti humbug? He?!

* **Črnogorska skupština** je sklicana na dan 18. avgusta. Ukaz je še podpisal knjaz Nikita, ki komaj čaka, da postane „veličanstvo kralj“.

* **Turški minister za notranje zadeve** je ukazal oblastvom v Solunu in Smirni, naj ukrenejo vse, da se konča boj kot proti Grki.

* **Turški glavni poveljnik** v Albaniji Torgut Sveketa paša je dal več Arnavtov, ki so tajili, da imajo skrito orožje, na ulici preteptati. Če se bo Turčija na ta način modernizirala, bodo tudi simpatije za Mladoturke kmalu splavale po vodi.

* **V Maroku** je zopet prav živo. Dne 11. t. m. je bil pri mestu Souk el Jemis boj med domačimi in francoskimi vojniki pod Fouradovim poveljnistvom. Domačini so izgubili 70 mrtvih in 150 ranjenih. Po deželi se pridiga „sveta vojna“ zoper Francoze.

Izlet v Trst.

Kakor se da že sedaj presoditi, bo izlet ljubljanskih sodrugov v Trst nad vse prvotno pričakovanesijajen. Priglasila za izlet prihajajo danna dan, tako da znajo tisti, ki odlašajo vse na zadnji dan, priti v neprijeten položaj, da se bodo morali odkloniti, ker je število naročenih vozniških listkov omejeno. Ker se vlak ustavi samo v Logatcu, se sprejemajo priglasila še od sodrugov, ki se pridružijo v Logatcu ali v Ljubljani. Kdor se torej še ni priglasil, naj stori to v najkrajšem času, ker sicer utegne biti prepozno.

Prav številna bo udeležba iz posameznih zunanjih krajev; tako na pr. se je priglasilo iz Idrije

41 izletnikov, z Vrhnike 3 (ki vstopijo vsi v Logatcu), Tržica 8, Vevč 20, Zagorja 10, Trbovelj 2 i. t. d.

Tržaški sodrugi se pridno pripravljajo, da prirede svojim gostom čim več presenečenj. Sprejem na kolodvoru utegne postati prava manifestacija za delavsko solidarnost, za kar se pripravljajo že vse tržaške socialistične organizacije. Prostor, kjer se bo vršila veselica, bo spremenjen v japonski vrt, ter zlasti za sodruge iz Kranjske nekaj povsem novega.

* * *

Ljubljanski posebni vlak vozi po naslednjem redu:

Ohod iz Ljubljane v nedeljo, dne 24. julija ob 1¼. zjutraj.

Prihod v Logatec v nedeljo, dne 24. julija ob 4 35 zjutraj.

Ohod iz Logatca v nedeljo, dne 24. julija ob 4 40 zjutraj.

Prihod v Trst v nedeljo, dne 24. julija ob 7 15 zjutraj.

Ohod iz Trsta v nedeljo, dne 24. julija ob 11 15 ponoči.

Prihod v Logatec v ponedeljek, dne 25. julija ob 2 37 zjutraj.

Ohod iz Logatca v ponedeljek, dne 25. julija ob 2 39 zjutraj.

Prihod v Ljubljano v ponedeljek, dne 25. julija ob 3 30 zjutraj.

Kakor je iz predstojčega voznega reda razvidno, je čas odhoda zelo ugoden, ker se izletniki pred, odhodom lahko pošteno naspe, in pa, ker vozi vlak ves čas podnevi ob jutranjem hladu. Pa tudi čas prihoda v Ljubljano je pripraven, ker omogoča izletnikov, da v ponedeljek ne zamude dela.

* * *

Ravnateljstvo južne železnice je dovolilo, da se izleta lahko udeleže tudi železničarji in njih rodbine z reziškimi in drugimi znižanimi voznimi listi. Priglasite teh sprejema sodr. Jos. Petrič (Resljeva cesta št. 22), obenem s priglasom je položiti prispevek, ki znaša 50 vin. za osebo.

Ohod iz Trsta mora biti skupen; izjeme se bodo dovolile le v posameznih slučajih na licu mesta.

Prosta prtljaga ni dovoljena.

Otroci do 4. leta starosti so voznine prosti; za starejše se plača kakor za odrasle (5 K 80 vin., oz. 6 K 30 vin.)

Celokupno število izletnikov je omejeno na 600.

Spored slavnosti in druge podrobnosti objav sobotni „Rideci Prapor“, ki bo vsem izletnikom na razpolago.

* * *

Zunanji izletniki, ki se pridružijo v Ljubljani, se zbirajo ali v društveni pisarni (Selenburgova ulica št. 6/II), ki bo v nedeljo do 3. zjutraj odprta ali pa v gostilni „International“, Resljeva cesta št. 22. V nedeljo zjutraj morajo biti izletniki najpozneje ob 3. na kolodvoru, da se jim dajo zadnja navodila ter porazdele v vozove.

Bloke obračunajo zaupniki (izvzemši prodajalne zadnji čas v četrtak zvečer.

Domače vesti.

Ljubljanske vesti.

— **Podražanje mesa v Ljubljani** je močno razburilo tiste kroge, ki sploh še jedo meso. Zakaj draginja je itak že taka, da se nele v delavskih, ampak tudi v takozvanih srednjih slojih občuti vsak vinar, ki se mora izdati izven vsakdanjega računa. Naši mesarji sicer niso edini, ki so zvišali cene. Kakor navadno capljajo za drugimi. Podraževanje se je pričelo na Nižjem Avstrijskem in našim čitateljem je znano, da so v ondotnih mestih gospodinjje radi tega uprizorile stavko. To je bil menda povod, da je našim mesarjem zrastle greben, češ, v Ljubljani bomo pa le pokazali, da se nam ne sme kljubovati. Če bi ljubljanski konsumenti bili kaj tiči, bi seveda tudi lahko pokazali mesarjem, da njihovo drevje ne raste v nebesa. In treba bo na vsak način, da se konsumenti postavijo na noge, kajti od naših mesarjev je zaman pričakovati spoznanja. Z mesarijo je res posebna stvar. Da niso mesarji edini krivi draginje, je res in kar je res, se mora priznati. Kriva je v prvi vrsti gospodarska politika države, ki stoji popolnoma pod agrarnim vplivom. Povedali smo to že nešteto krat, a ponavljati bi se moralo vsako uro, da bi ljudstvo spoznalo, kam ga vodi ta oderuška politika. Tudi cena živine narašča. To pa je le mogoče, ker imamo zaprte meje in ker ne sme noben rog v Avstrijo. Naši agrarci — in med njimi so na prvem mestu slovenski klerikalci — razširjajo neprenehoma laž, da se to godi radi interesov kmeta. Seveda, če

so Schwarzenbergi, Fürstenbergi, Liechtensteini, Attemsi, Borni i t. d. kmetje, tedaj imajo prav. Ampak da ima mli kmet od visoke carine samo škodo, je še bolj res. Ogromna množica delavskega ljudstva je pa radi naše carinske politike že skoraj obsojena na stradanje. Ampak za mesarje je cena živine prav prijeten izgovor. In kakor kaže, se ne bodo popravili, pa naj je cena živine visoka ali pa nizka. Gospodje mesarji mislijo še vedno, da se mora pri mesarstvu v treh letih obogateti. A kakor so starinski v tem, so starokopitni tudi v vsem drugem. Vsaka obrt se razvija, mesarstvo se pa izvršuje kakor pred sto leti. Povsod se kaže, da mali obrat ne more dosegati velikega obrata. Le mesarji hočejo, da bi do sodnega dne ostalo kakor je bilo v Abrahamovih časih. In ker ne bodo mesarji sami ničesar storili za napredek, mora drug faktor storiti, kar je potrebno. Tudi za mesarstvo veljajo enaki zakoni kakor za vso industrijo. Koncentriran obrat je boljši in cenejši od razkosanega. Zato se mora najti faktor, ki ustanovi mesarski veleobrat za interese konsumentov. Poklicana v to bi bila v prvi vrsti ljubljanska občina, pa ne tako kakor na Dunaju, kjer se je z občinsko pomočjo ustanovila privatna družba, ampak občina bi to morala storiti v lastni režiji. Nazadnje Ljubljana ni več „dolga vas“, ampak se rada baha s svojim mestnim značajem in razvojem. Naj torej izpolni tudi dolžnosti, ki jih ima napredujoče mesto napram svojemu prebivalstvu. Če morejo v Italiji mesta tako ravhati in sicer z lepim uspehom, bi tudi Ljubljana lahko.

— **Izpred obrinlega sodišča.** Pod predstvom sodnika dr. Mohorčiča s prisodnikom izvoščkom Francem Kušerjem in čevljariskim pomočnikom Fran Štrekljem toži Anton Ahčin prevoznika ekspedicijske družbe „Balkan“ Franja Krapša na izplačilo 40 K 16 vin. za 14 dnevno odpoved, ker ga je dne 12. t. m. brez odpovedi odslovil. Krapeš se zagovarja tako: Ahčin je iz neprevidnosti zapeljal preblizu k zidu, tako da se je konj pokvaril, ker ga je diva odrgnila. Živinozdravnik je naložil, da se mora konj vsak dan nevrepen voditi na zrak. To bi bil imel izvršiti hlapec Ahčin. V nedeljo pa Ahčin ni storil tega, temveč je prepustil konja samega sebi, pa je popival od 3. popoldne do 10. zvečer, po tem pa je šel spat. Zvečer je Krapeš najel drugega človeka, da je napojil in nakrmil konja ter mu postlal. V ponedeljek je Ahčin zopet odpeljal konja na izprehod in je šel h kovaču. Opoldne so se hlapci začeli pri kosilu kregati. Ahčinu so rekli: „Če si pokvaril konja, pa ga še ozdravi.“ Prepri se je poostiril, nazadnje je Ahčin z grobo psovko odšel. Konj je bil popoldne zopet brez njegovega streženja. Zvečer je prišel prepozno k večerji, pa je šel naravnost v kuhinjo. Gospa mu je dala ječmena na juhi, kar mu ni ugajalo. Nato mu je gospa rekla: „Prosimo, pa dobite kaj družega.“ On pa je odgovoril: „Prosil pa že ne bom; saj zaslužim, če delam.“ Zopet se je razvilo prekanje in ko zabrusi Ahčin ženi: „Pri Vas še nobena dekla ne ostane dolgo,“ ga ona spodi. Drugo jutro ga je Krapeš odslovil. — Sodišče je zavrnilo tožbo. Ta pravica je pa vendar nekoliko dvomljiva. Ahčin se je gotovo pregrešil. Tudi tisti prepri osvetljujejo prav neprijetno razmere med hlapci in ne more se reči, da bi bil Ahčinov nastop posebno simpatičen. Ampak sodba nas vendar ni mogla prepričati, da je bila momentana odpoved utemeljena.

— **Josip Popović, brivski pomočnik, je tožil mojstra Ivana Kosca na izplačilo 8 K 40 v. za 6 dnevno odpoved.** Popović je vstopil dne 24. junija, dne 5. julija mu je pa Kosce odpovedal, češ, „da ne bo njegovih gostov strigel kakor hrvaške kostrune“. Izplačal mu je za osem dni, Popović pa zahteval 14 dnevno odpoved. Na razpravi sta se pobotala za 7 K 60 vin.

— **Sobotni „Slovenec“** modruje v svojih tržiških novicah nekaj o kislh kumarah. Dozdeva se mi pa, da se brihtnemu dopisniku tržiških novic kisajo možgani, drugače ne bi bilo mogoče, da bil mene dne 10. julija videl v Trzinu. Jaz sem bil namreč 10. julija ves dan v Ljubljani. Ubogi klerikalci! Od samega fanatizma postajate slepi in ne poznate potem nobenega razločka med resnico in lažjo! Vem pa, da vam laž bolj prija. I. Tokan.

— **Več mizarjev** dobi delo. Oglasilo se je v strokovnem tajištvu, Ljubljana Selemburgova ul. št. 6/II. Dotična delavnica se nahaja v Ljubljani.

— **V Gruberjevem kanalu** so začeli delati vojaki pionirji. Tako se v Ljubljani rešujejo delavska vprašanja. Svobodnim delavcem dela konkurenco prisilna delavnica, kaznilnica, zdaj pa še vojak. Večkrat smo opisali, kako ravna tvrška, kateri so izročeni dela v Gruberjevem kanalu, z delavstvom. Kdorkoli je kaj prišel v bližino kanala, je tudi opazil, kakšne so posledice. Dela se izvršujejo tako kakor da se ima popravljati cestni jarek. Vse skupaj je prava ironija. A namesto da bi se stopilo kapitalističnemu podjetju na kurje oči, se mu še pomaga s tem, da se mu dajejo vojaki na razpolago! Če bi bili delavci, ki jih rabi famozna tvrška, organizirani, bi bilo pač drugače.

Goriške vesti.

— **Za izlet v Trst** se delajo tudi tukaj velike priprave in se je določil sledeči spored:

Odhod iz Gorice s posebnim vlakom v nedeljo ob 5:34 min. zjutraj; prihod v Trst južni kolodvor ob 7:10 min. zjutraj. Odhod iz Trsta ob 9:55 min. zvečer, prihod v Gorico ob 11:26 min. zvečer. Kdor se želi udeležiti izleta, pa se doslej še ni oglasil, naj to stori najkasneje do sobote zjutraj, ker se pozneje ne morejo sprejemati nobeni priglasilci več. Zanimanje za izlet je med goriškimi delavstvom večje nego smo pričakovali, pa smo prepričani, da bodo vsi udeležniki tudi po izletu zadovoljni.

Goriške in okoličanske sodruge upozarjamo, da morajo biti brezpogojno nekaj časa pred odhodom vlaka na kolodvoru, zakaj vozni red je strog in se ne da izpremeniti ne za minuto. Sodrugi naj pomislijo, da je že za razdelitev v vagona treba nekaj časa. Sploh pa prosimo izletnike iz vsake občine, naj si povsod izvolijo reditelje, ki bodo imeli zvezo s centralnim vodstvom izleta. Teh rediteljev naj se izletniki iz občine čimbolj drže. Za dopoldne v Trstu naj se izletniki pravočasno odločijo, kateri hočejo ogledati ladjedelnico, kateri prosto luko, kateri pa se voziti po morju. To je treba izletnemu odboru naznaniiti, da lahko razdeli posamezne skupine in da se tudi tržiški sodrugi lahko pripravijo. Člani vsake skupine dobe posebne karte. Tržiški veselični odbor bi naprosili, da poskrbi na veselici kolikor mogoče vsaki občini svoj prostor, da ne bo neprijetnega mešanja.

— **Nabrežina.** Proti občinskim volitvam, o katerih smo poročali, je socialno-demokratska stranka radi nasprotniških sleparij vložila rekurz. V zadnjem poročilu se je vrnila pomota; namesto Fajduti, je pravilno citati Favetti.

— **V Solkani** se ima v soboto, dne 23. t. m. ustanoviti mladinski odsek. V ta namen je v soboto ob pol 9. zvečer shod in so vsi mladi sodrugi iz Solkana naproseni, da se ga polnoštevilo udeleže.

— **Podgora.** Obrekovanje od strani naših „pobožnih“ klerikalcev je vedno na dnevnem redu. Komaj čakajo prilichnosti, da si ohlade jezico, in obrekujejo na vseh koncih in krajih. Za vsako malenkost spišejo cele evangelije in njih backi jim seveda verjamejo, ker mislijo, da je vse resnica, kar pišejo, in ne vedo, kako se stvari dogajajo. Tako so si v zadnji štev. „Novega časa“ privoščili pevmanske socialiste. Pisali so, da so jih videli peljati se skozi Podgoro z rdečimi kravatami in z rožami okrašene, pevajoče ital. pesmi. In da so se vrnili pozno v noč, razsajajoči kakor divjaki. Pred podgorsko kavararno da so zagnali huronsko vpitje. In pri tej priliki so ptički, opomnili, da se zbirajo podgorski socialisti v kavarni kajti — krčme so že ob 11. zaprte. Bum! — To se pravi po klerikalno, da je kavarna pozneje odprta in da se zato zbirajo tam socialisti, torej da so ponočnjaki. Obrekovalci! Ali vas ni sram tako lagati? Ste v stanu dokazati, da je kavarna odprta pozneje kakor druge krčme? Policijski red je veljaven za dotično kavararno kakor za druge lokale in z mirno vestjo lahko povemo, da ga ni lokala v Podgori, kjer bi se držali tako točno tega reda. Mi imamo v gornjih prostorih kavarne društvene prostore in zato se tudi tam zbiramo. Gospodar kavarne pa je eden najzvestejših pristašev naše stranke in ga zato tudi podpiramo, ni pa res to, kar vi pravite, da se zbiramo v kavarni zato — ker so krčme že ob enajstih zaprte. Res je pa, da se je že večkrat izkušalo od raznih strani škodovati gospodarju kavarne zato, ker je — socialist. Kar se pa tiče obrekovanja pevmanskih sodrugov, prepustimo odgovor njim, povemo le toliko, da so ravno tisti dan, ko se je vršila veselica v Pevmi, plesali tudi na Placuti v Gorici in da so v ponedeljek šli mladeniči iz tistega kraja skozi Podgoro. In če mislite vi podgorski mežnarji da je socialist vsak, kdor nosi rdečo kravato in kriči „Salve compagni“, se zelo motite. Kakor niste vi taki svetniki kakor sami sebe malate, tako tudi ni takoj socialist tisti, ki se vam zdi. Capito?

— **Podgorski naprednjaki.** Zadnji dopis v „Rdečem Praporu“ je podgorske narodnjake silno razburil. Znamenje, da smo zadeli prav. Rekli so, da je vse laž, kar je bilo pisano in da niso bili pijani, da so bili samo „malce na voji“. Torej! Posebno neki Slamič je bil kar zelen in je rekel, da nas bo že „Soča“ kaznovala. Pričakujemo. Govore tudi, da so socialisti štirje spečeni, sami pa ne vedo, da so „skuhani“ tako da so se razkuhali kakor klobasa v piskru, ki je potem ni mogoče več spraviti vkup. Ne bodite tako vročkrvni, še tako vam gre slabo in pazite da vas „spečeni“ socialisti ne spečejo docela. Pričakujemo „Sočin“ „trobente glas“ in prihodnjič kaj novega.

— **Podgorako županstvo** se je vendar enkrat zbudilo in sestavilo imenike za obč. volitve. Kakor je razvidno iz razglasa, ki ga je izdalo županstvo, je imenik na razpolago vsak dan od 8. do 10. dopoldne skozi štiri tedne od 17. t. m. naprej. Morebitne reklamacije je predstaviti županstvu v času zadnjih 8 dni štiritedenskega roka. Sodrugom, ki imajo volilno pravico, priporočamo, da natančno pregledajo imenik, dokler je čas.

Sodrugi na Goriškem!

Širite „Rdeči Prapor“ in agitirajte zanj! „Rdeči Prapor“ je edino slovensko glasilo! Nabirajte nove naročnike in prispevke za tiskovni sklad! Naša parola mora biti: Vrak socialist mora biti naročnik „Rdečega Prapora“.

Raznoterosti.

† **Nemiri na Kitajskem.** V Berlinu se javlja preko Pekinga, da so na Kitajskem izbruhnili novi resni nemiri proti kristjanom. Cele vasi so razdejane. Mnogo kristjanov je pomorjenih. Po razdeži se nosijo zastave z napisi: „Smrt tujcem!“ Mesto Congton oblegajo vstahi, katerim je Mung Sing na čelu. Nemiri se razširjajo.

† **Bobnalo se ne bo več.** Vojna uprava se je odločila za to, da odpravi boben pri skupni vojski. Vsaka stotnija bo imela v času vojne mesto bobnarjev po 4 trobentače, ker se današnji ne bi mogli čuti signali z bobnom ter ker bobnarji ne morejo nositi in rabiti puške. Ti torej so bili izpostavljeni sovražniku brez orožja. Kaj, če bi odpravili še kaj več vojaškega.

† **Mesto zgorelo.** Kakor poročajo iz Halifaxa v Kanadi, je mesto Campbelltown popolnoma zgorelo. 4000 ljudi je brez strehe. Campbelltown je središče kanadske lesne trgovine. Velikanska skladišča lesa so zgorela. Zgorel je tudi en otrok. Škoda znaša okoli 20 milijonov K.

† **Tovarna pogubana v zrak.** Iz Friedrichshofena poročajo, da je eksplodirala tamošnja tovarna Zepelinove družbe za pripravljanje vodikovega plina. Člana tovarna je zletela v zrak in je popolnoma razdejana. Mnogo delavcev je težko ranjenih, eden od njih smrtno. Zvečer.

† **Ponesrečen čudež.** V mestnem delu Campo de Fiori v Rimu je nedavno pred podobo Madone obstala neka ženska z berglami. Nekaj časa je molila, potem pa vrgla berge stran in začela vpiti: „Madona me je ozdravila!“ Seveda se je nabralo takoj množica ljudi, ki so slavili Madono. Nekateri pa so, žal, bili vmes, ki so žensko že od prej poznali in vedeli, da ni bila nikdar bolna, ter so jo javno imenovali sleparsko. Seveda je na to nastal pretep — a cerkev je za en „čudež“ prikrasana.

† **Žalostna rodbinska drama.** Iz Pariza poročajo: V Vervieresu je umorila neka žena svojo 16-letno hčer in potem sama sebe. Ko je mož nesrečnice prišel domov ter videl trupla svoje žene in hčere, so mu le težko ubranili, da si ni končal življenja.

o **Delavski kolek za Kranjsko, Štajersko in Koroško.** Založništvo tega koleka, ki je slično onemu za Goriško, Istro in Primorsko, je po nalogu izvrševalnega odbora stranke prevzel sodr. Ivan Kocmur, pri katerem imajo organizacije in zaupniki na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem odsele napravljati svoje naročbe. Organizacije na Goriškem, Primorskem in v Istri naročajo kolek slejkakor prej pri sodrugu Jos. Petajanu v Gorici. Sodrugi in organizacije, tako strokovne kakor gospodarske, so naprosene, da se pridno poslužujejo delavskega koleka, ki utegne donosati stranki čedne dohodke. Rabi se lahko kot pečatna znamka pri poštnih posiljateljstvih, kakor: pismih, zalepkah, dopisnicah, razglednicah, zavojih itd. Naj se ne odda nobena pismena ali kaka druga posiljatev, da bi ne bilo na njej delavskega koleka. Dalje se lahko naleplja na vstopnice pri raznih delavskih prireditvah, na dopisnice in zalepke pri šalji pošti ter tudi na dobitke pri srečolovu, tomboli itd. Noben sodrug naj ne gre na volišče, ne da bi poleg imena kandidatov vega ne nalepil vsaj en delavski kolek. Vsaka delavska veselica ali druga priredba služi tudi v to da se razpeča čim več delavskega koleka. Prosijo se še posebno vse strokovne in gospodarske organizacije, naj sklenejo, da se vsa pisma opremijo z delavskim kolekom. Naročbe iz Kranjske, Štajerske in Koroške je pošiljati edino na naslov: Ivan Kocmur, Ljubljana, Gosposka ulica št. 12. Cena kolku je v Ljubljani ista, kakor v Gorici. Posamezen izvod stane 2 vinarja. Manj kakor 50 kolkov je po pošti ne pošlje, izvzemši če se obenem vpošlje tudi denar. Da ni preveč nepotrebnih stroškov (za naknadno pošiljanje denarja in eventualne opomine), se priporoča, da se obenem z naročbo vpošlje tudi denar (lahko tudi v poštnih znamkah). — Sodrugi in organizacije, sezite po delavskem kolku!

Dnevne vesti.

x **Ponosni rimski papež** je letos že nekolikokrat zlezal pod klop. Na Nemškem je radikalno kapituliral. Potem je dobil zaradi svoje enciklike nos iz Nizozemske in tudi tu je šel v Kanoso. „Agenzia Stefani“ objavlja o tem sledečo izjavo, ki je prava „grevenga“:

„Po nalogu kardinala državnega tajnika in v imenu svete stolice je poslovodja Vatikana dne 6. t. m. poslal sem pismo, v katerem se prosi minister za zunanje zadeve, naj naznani njenemu veličanstvu, da je njegova svetost z žalostjo zvedela za napačno razlaganje enciklike na Nizozemskem. Boli ga že sama misel, da je tako razlaganje nekaterih besed v encikliki napravilo ne-

ugoden vtisk na njeno veličanstvo. Njegova svetost zatrjuje, da se tiste besede ne nanašajo na kneze iz oranjske hiše ali na njene prednike ali na njene nekatoliške podanike." — Uboga njegova svetost! — Le v Avstriji je klerikalizem seveda še predržen. Razven dunajskega Nagla je še nekoliko avstrijskih škofov, med njimi tudi mariborski, objavilo encikliko v škofijskih listih Radovedni smo, kaj bo na to dejal minister Stürgkh in državni zbor. Za sedaj je Avstrija res za Španijo.

Sodrug, somišljenik! Zabačajte le v take gostilne, kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. Agitirajte „Rdeči Prapor“! Povsod za „Rdeči Prapor“!

Strokovni pregled.

Na Goriškem so imele strokovne organizacije v nedeljo, 17. t. m. svoj prvi strokovni zbor v Gorici. Zastopanih je bilo 12 organizacij. Tržaško strokovno komisijo je zastopal sodrug Todeschini. O zadnjem strokovnem kongresu v Trstu je poročal sodrug Petejan. Debate so se udeležili sodrug Milost, Tuntar, Todeschini in drugi. Potem se je razpravljalo o delovanju strokovnih organizacij na Goriškem in o nalogi nove strokovne komisije. Po daljši debati se je volila komisija, v kateri so sodrug Petejan, Milost, Callini, Debiagio in Fabris. Ko so se rešile še nekatere raznoterosti, je predsednik sodrug Milost zaključil zborovanje.

Socialni pregled.

**** Gradiška.** V naši tovarni je v soboto izbruhnila parcielna stavka vsled tega, ker je tovarna brez razloga odpustila dva delavca. Pravi povod tega odpusta je ta, da sta se dotična delavca zavzemala za ustanovitev strokovne organizacije tovarniških delavcev. Slovenske delavce pozivljemo, naj ne sprejmejo dela v Gradiški, dokler ni končana stavka.

Svojim čitateljem priporočamo, da se ozirajo na take tvrdke, ki inserirajo v našem listu.

?	I	?	Najboljša ura sedanjosti: Z'ata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena se dobi samo pri	?	I	?
I	K	O		I	K	O
?	O	?		?	O	?

H. Suttner, Ljubljana
Mestni trg.

Lastna tovarna ur v Švici.

?	I	?	Tovarniška varstvena znamka	?	I	?
I	K	O	„IKO“	I	K	O
?	O	?		?	O	?

50 % prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

Sladin

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak knjižico brezplačno. 62-45

v lekarni Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Zahlevajte po vseh gostilnah, kavarah in brivnicah „Rdeči Prapor“!

ta je prijatelj naš pravi,
Ki nas krepi,
Da smo čvrsti in zdravi!

Želodčni likér „FLORIAN“ ne slabi in ne omami, kakor razne opojne pijače, ampak daje moč in veselje do dela!

Ljudska kakovost liter K 2-40.
Kabinetna kakovost „ „ 4-80.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

(Svarilo pred ponaredbami.)

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Bianca
se priporoča.

Našim somišljenikom priporočamo:
Ilirija in Praxin kremo za čevlje.
Ciril in Metodovo vazelino in vazelino z mednarodno znamko Ciril-Metoda ter **Polerin čistilo za kovine.**
Te predmete izdeluje domača tvornica kemičnih izdelkov
Golob & Volk, Ljubljana. 62-27

Zavod za pohištvo in dekoracije
FRAN DOBERLET
Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10.

Ustanovljeno leta 1857.

Telefon št. 97.

Pohištvo vsake vrste od najenostavnejših do najumetnejših. Skladišča tapet, oboknic in okenskih karnis, zaves in preprog. Velika izbira pohištvenega blaga i. t. d. Enostavne in razkošne ženitne opreme v najsolidnejši izvršbi. Uredba celih hotelov in kopalnic.

Na novo sezidana pekarija

na prometnem kraju v Trbovljah, Spod. Štajersko, se da takoj v najem.
Več se izve pri lastniku **Ivanu Vincencu Komatu**, krojaškemu mojstru v Trbovljah. 6-4

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev
registрована zadruga z omejeno zavezo
s sedežem v Ljubljani, Marije Terezije cesta 11 (Kolizej).
Zaloga pohištva lastnega izdelka
in tapetniškega blaga.
Izvršuje vsa mizararska stavbna dela.
Lastna tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Ljudski vrt

v gozdu poleg hotela „Tivoli“
se priporoča sl. občinstvu ter namnanja, da se toči
belo in črno pivo po 24 v vršek
vino pa po 20 vin. četrt litra.
Mrzla in gorka jedila vedno na razpolago po zmernih cenah.

14-6 **Ivan Kenda**
restavrat.

Potniki v severno in južno Ameriko

voziijo sedaj le po domači avstrijski progi

62-80

Avstro-Amerikana

Trst - Newyork, Buenos Aires - Rio de Janeiro

z največjimi brzoparniki z dvema vrtenicama, električno razsvetljavo, brezčimnim brzoparom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopel i. t. d.

Odhod parnikov: V severno Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsaki 14 dni.

Vsakovrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Štajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.